

Реабілітаційний діагноз осіб після пластики передньої хрестоподібної зв'язки

Білостоцький А.І., Гребеник В.Д.

Медичний центр фізичної реабілітації та спортивної медицини «Кінезіо»

Анотація. Розглянуто клінічне застосування МКФ для постановки реабілітаційного діагнозу пацієнтів після пластики передньої хрестоподібної зв'язки колінного суглоба. Наведено основні категорії МКФ для даної категорії осіб.

Ключові слова: хрестоподібна зв'язка, діагноз, функції, активність.

Вступ. Травма колінного суглоба – одне з найбільш поширених пошкоджень, що обумовлено високим навантаженням на цей сегмент та його анатомічними особливостями, пов'язаними зі стрибками та різкими поворотами, що виникають під час занять спортом і танцями [9]. Враховуючи доступність різних видів спорту, у тому числі й екстремальних, пошкодження передньої хрестоподібної зв'язки на даний час часто зустрічаються серед верств населення, які не перебувають у так званій зоні ризику [2,4,6]. Актуальним залишається питання підходів до реабілітаційно-відновного лікування осіб після реконструкції передньої хрестоподібної зв'язки колінного суглоба [8,10], вибору оптимальних реабілітаційних заходів, направлених не тільки на нормалізацію клініко-функціонального стану нижніх кінцівок, а також на профілактику розвитку посттравматичного ускладнень, використовуючи сучасні підходи до галузі фізичної та реабілітаційної медицини [1,3,4].

Протягом останнього десятиріччя у всьому світі почалося активне використання МКФ для побудови реабілітаційного діагнозу. Міністерство охорони здоров'я України також розпочало впровадження даної класифікації, що забезпечить перехід від апаратної до фізичної терапії, від пасивної до активної реабілітації, а також дозволить оцінювати кожен етап процесу реабілітації пацієнта. МКФ покликана допомогти уніфікувати встановлення реабілітаційного діагнозу, визначити мету та завдання фізичної терапії, оцінити ефективність реабілітації, тому фізичному терапевту необхідно у своїй клінічній практиці орієнтуватися не на клінічний діагноз, а на МКФ в якості основи для постановки реабілітаційного діагнозу [5,7].

Мета роботи: формулювання реабілітаційного діагнозу у осіб після пластики передньої хрестоподібної зв'язки колінного суглоба згідно даних міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).

Завдання дослідження. Розглянути використання категорій МКФ для постановки реабілітаційного діагнозу під час реабілітаційного втручання.

Матеріал та методи: Для реалізації поставленої мети обстежено 25 пацієнтів після артроскопічно-контрольованої пластики передньої хрестоподібної зв'язки колінного суглоба у пізньому післяопераційному періоді, віком від 32 до 37 років (середній вік $(34,00 \pm 0,66)$ років). В дослідженні нами застосовано складання категорійних профілей МКФ та оцінка за відповідними категоріями для формування реабілітаційного діагнозу.

Результати. Під терміном «втручання» слід розуміти вплив фізичного терапевта на рухові функції та активність пацієнта засобами і методами фізичної терапії. Алгоритм реабілітаційного втручання складається із таких складових як обстеження, планування, втручання, та контролю. Слід зазначити, що для постановки цілей втручання та складання програми фізичної терапії для

конкретного пацієнта потрібен проблемно- та особистісно-орієнтований підхід. Реабілітаційний діагноз – це список проблем пацієнта, сформульований у категоріях МКФ, що відображає всі актуальні аспекти функціонування пацієнта (Шмонин А. А. зі співавт., 2017).

Згідно МКФ, зміни функцій тіла у пацієнтів після пластики передньої хрестоподібної зв'язки колінного суглоба (наприклад, функції стабільності суглоба, функції рухливості суглоба, функції м'язової сили та м'язового тону, функції м'язової витривалості та пропріорецепції, відчуття болю) можуть спричинити обмеження в «активності» (обмежена рухливість, хода, підтримання положення тіла) і «участі» (зайнятість, робота, хобі). Всі пацієнти також акцентували увагу на таких категоріях «активності та участі» як мобільність (переміщення об'єктів за допомогою ніг, ходьба та переміщення), життя в громадах, соціальне та громадське життя (відпочинок і дозвілля).

Тобто формування категоріального профілю для кожного пацієнта за допомогою МКФ забезпечує повну, комплексну, всебічну характеристику стану функціонування пацієнта. Така характеристика дає повноцінну картину функціонування організму з урахуванням клінічної ситуації, факторів зовнішнього середовища, персональних чинників.

На основі обстеження пацієнта ми в межах нашої компетенції складали список проблем, сформульованих у категоріях МКФ, складали категорійний профіль пацієнта, ставили реабілітаційний діагноз та обговоривши з пацієнтом ставили цілі втручання. Процес реалізації програми відбувався з використанням SMART-формату.

Висновки. Використання МКФ в клінічній практиці при проведенні реабілітаційного втручання допомагає сформулювати реабілітаційний діагноз, поставити цілі втручання, а також використовується як інструмент оцінки. При застосуванні МКФ для складання індивідуальних програм фізичної терапії акцент було поставлено на повсякденних потребах людини. Це дало змогу підвищити рівень мотивації щодо виконання поставлених цілей та досягти кращого рівня відновлення або формування нових рухових навичок, необхідних у повсякденному житті.

Список використаної літератури

1. Голка Г.Г., Белостоцкий А.И. Физическая реабилитация пациентов со смешанными контрактурами коленного сустава. Літопис травматології та ортопедії. 2013. № 1-2. С. 280.
2. Гребеник В.Д., Канищева О.П., Без'язична О.В. Вплив реабілітаційних заходів на клініко-функціональний стан нижніх кінцівок після пластики передньої хрестоподібної зв'язки колінного суглоба. *Сучасні погляди студентської молоді на фізичну культуру, спорт та здоров'я людини*: збірник статей наукової конференції, 28-29 листопада 2019 року. Харків: ХДАФК, 2019. С. 458-460.
3. Мисула І.Р., Бакалюк Т.Г., Стельмах Г.О., Максів Х.Я. Застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я при викладанні клінічних дисциплін у фізичній терапії. *Підвищення якості вищої медичної освіти*. 2019. №3. С. 28-30.
4. Семика О.О., Реміняк І.В., Без'язична О.В. Алгоритм реабілітаційного втручання після пластики передньої хрестоподібної зв'язки. *Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології*. 2020. №5 (2). С. 61-64.
5. Шмонин А.А., Мальцева М.Н., Мельникова Е.В., Иванова Г.Е. Базовые принципы медицинской реабилитации, реабилитационный диагноз в категориях МКФ и реабилитационный план. *Вестник восстановительной медицины*. 2017. №2. С. 16-22.
6. Beziazychna O.V., Litovchenko V.O., Pustovoit B.A., Litovchenko A.V. Sequence of application and assessment of the means of physical rehabilitation of surgical patient after arthroscopic-controlled restoration of the anterior cruciate ligament. *Health. Sport. Rehabilitation*. 2020. №6 (1). С. 9-17.

7. World Health Organization. ICF - International Classification of Functioning, Disability and Health. Geneva: World Health Organization, 2001.
8. Семика, О. О., Реміняк, І. В., Без'язична, О. В. (2020). Алгоритм реабілітаційного втручання після пластики передньої хрестоподібної зв'язки. *Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології*, 5(2), 61-64.
9. Без'язичная, О. В., & Литовченко, В. А. (2015). Применение изометрических упражнений в физической реабилитации тренированных лиц после оперативного лечения повреждений связочного аппарата коленного сустава. *Наукові конференції Харківської державної академії фізичної культури*, 198-199.
10. Гончарук, Н. В., Без'язичная, О. В., Дмитренко, О. А. (2014). Комплексная физическая реабилитация женщин первого зрелого возраста после артроскопической операции по поводу сочетанного повреждения мениска и связок коленного сустава в условиях поликлиники. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, (3), 40-44.

Відомості про авторів

Білостоцький Антон Ігорович, кандидат медичних наук, директор центру
Медичний центр фізичної реабілітації та спортивної медицини «Кінезіо»
м. Харків, Україна
E-mail: aib.kinezio@gmail.com

Гребеник Владислав Дмитрович, фізичний терапевт
Медичний центр фізичної реабілітації та спортивної медицини «Кінезіо»
м. Харків, Україна
E-mail: vladkinezio@gmail.com